

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
КОНСТИТУЦИОНЕН СЪД

О П Р Е Д Е Л Е Н И Е

София, 16 януари 2003 г.

Конституционният съд в състав:

Председател: Неделчо Беров

Членове: Георги Марков

Тодор Тодоров

Стефанка Стоянова

Маргарита Златарева

Васил Гоцев

Людмил Нейков

Румен Янков

Живан Белчев

Пенка Томчева

при участието на секретар-протоколита Галина Добрева разгледа в закрито заседание на 16 януари 2003 г. конституционно дело № 1 /2003 г., докладвано от съдията Маргарита Златарева.

Производството е по чл. 149, ал. 1, т. 1 от Конституцията. Делото е образувано на 8 януари 2003 г. по искане на президента на републиката за даване задължително тълкуване на разпоредбата на чл. 84, т. 11 във връзка с чл. 85, ал. 1, т. 1 от Конституцията относно следните питання: 1. "Дали съюзническите войски по сключен международен договор могат да се третираат като чужди войски, които застрашават суверенитета, сигурността, независимостта и териториалната цялост на страната." 2. "Дали е необходимо разрешение по чл. 84, т. 11, което се дава като ненормативен акт на Народното събрание, след като са ратифицирани международни споразумения със закон в съответствие с чл. 85, ал. 1, т. 1, станали част от

вътрешното право по силата на разпоредбата на чл. 5, ал. 4 от Конституцията, но които споразумения не уреждат конкретно реда, условията и времето за пребиваване на съюзнически войски на територията на страната или преминаването им през нея и изпращането на български войски извън територията на страната във връзка с изпълнение на съюзнически задължения.” 3. “Дали следва Народното събрание да дава разрешение за всеки конкретен случай при хипотезите на чл. 84, т. 11 от Конституцията, ако то с отделен закон изчерпателно определи целите, редът и условията за изпълнение от българска страна на задължения, поети с ратифициран, обнародван и влязъл в сила международен договор с военен и политически характер, предвиждащи изпращане на български въоръжени сили извън страната, както и преминаване и пребиваване на чужди войски на територията на Република България.”

Производството е във фазата по допустимостта по смисъла на чл. 19, ал. 1 ЗКС.

В съобразителната част на искането е изтъкнато, че тълкуването във връзка със зададените въпроси има важно значение с оглед поканата на Република България за членство в НАТО през месец ноември 2002 г. и изпълнението на договорните задължения на страната ни, произтичащи от това.

Развита е тезата, че при създаване разпоредбата на чл. 84, т. 11 конституционният законодател е имал за цел да въведе разрешителен режим за преминаване и пребиваване през страната на чужди войски, ръководен от мисълта, че това обстоятелство би заплашило суверенитета и териториалната цялост на страната. Подписване на международен договор за политически и военен съюз между Република България и други държави, въз основа на който чужди войски пребивават на наша територия изключват враждебните цели и намерения на тези войски. Изтъкнати са и разликите в исканията за тълкуване на чл. 84, т. 11 във връзка с чл. 85, ал. 1, т. 1 от Конституцията по к.д. 5/99 г. и по настоящото дело.

Конституционният съд намира, че искането, обосновано по изложения начин, е допустимо.

Има за предмет задължително тълкуване на конституционни разпоредби, което е правомощие на Конституционния съд по чл. 149, ал. 1, т. 1 от Конституцията. Направено е от лице, включено в кръга на субектите по чл. 150, ал. 1 от Конституцията, имащо право на инициатива за сезиране на Конституционния съд.

Вярно е, че по въпроса за съотношението между правомощието на парламента по чл. 84, т. 11 и възможността му да ратифицира и денонсира международни договори, които имат политически или военен характер, посочена в чл. 85, ал. 1, т. 1 от Основния закон Конституционният съд се е произнесъл в Тълкувателно решение № 6 от 1999 г. по к.д. 5/99 г. В него обаче разрешението на Народното събрание по чл. 84, т. 11 е обсъждано във връзка с тези международни договори по чл. 85, ал. 1 т. 1 от Конституцията, в които конкретно са уредени целите, редът, условията и времето на пребиваване на чужди войски на територията на страната или преминаването им през нея. В настоящото искане за тълкуване, поставените въпроси излизат извън предмета на тълкуване по цитираното тълкувателно решение, поради което няма пречка разпоредбата на чл. 84, т. 11 да бъде разгледана във връзка чл. 85, ал. 1, т. 1 от Конституцията в светлината на зададените въпроси.

В искането е обосновано и съществуването на обществена и правна необходимост за даване на задължително тълкуване на разпоредбата на чл. 84, т. 11 във връзка с чл. 85, ал. 1, т. 1. от Конституцията.

По всички поставени въпроса е изразено становище.

От формална гледна точка искането отговаря на изискванията на чл. 17, ал. 1 от Закона за Конституционния съд.

Предвид предмета на искането, респ. материята, която се урежда с конституционна разпоредба, чието задължително тълкуване се иска, Конституционният съд счита, че следва да бъдат конституирани като

заинтересувани страни по делото Народното събрание, Министерският съвет, министърът на външните работи, министърът на отбраната, Генералния щаб на БНА.

С оглед изложените съображения и на основание чл. 19, ал. 1 ЗКС, Конституционният съд:

О П Р Е Д Е Л И :

ДОПУСКА за разглеждане по същество искането на президента на републиката за даване задължително тълкуване на разпоредбата на чл. 84, т. 11 във връзка с чл. 85, ал. 1, т. 1 от Конституцията относно следните питання:

1. Съюзническите войски по сключен международен договор могат ли да се третират като чужди войски по смисъла на чл. 84, т. 11 от Конституцията, които застрашават суверенитета, сигурността, независимостта и териториалната цялост на страната.

2. Необходимо ли е разрешение по чл. 84, т. 11 на Народното събрание, след като със закон по чл. 85, ал. 1, т. 1 от Конституцията са ратифицирани международни споразумения, станали част от вътрешното право на страната, но които не уреждат конкретно, реда, условията и времето за пребиваване на съюзнически войски на територията на страната или преминаването им през нея и изпращането на български войски извън територията на страната и са във връзка с изпълнение на съюзнически задължения.

3. Следва ли Народното събрание да дава разрешение за всеки конкретен случай при хипотезите на чл. 84, т. 11 от Конституцията, ако то с отделен закон изчерпателно определи целите, редът и условията за изпълнение от българска страна на задължения, поети с ратифициран, обнародван и влязъл в сила международен договор с военен и политически характер, предвиждащи изпращане на български въоръжени сили извън

страната, както и преминаване и пребиваване на чужди войски на територията на Република България.

КОНСТИТУИРА като заинтересувани страни по делото Народното събрание, Министерския съвет, министъра на външните работи, министъра на отбраната, Генералния щаб на БНА.

Преписи от искането и настоящото определение да се изпратят на заинтересуваните страни като им се съобщи, че в 7-дневен срок могат да изразят писмени становища.

Препис от определението да се изпрати и на вносителя на искането, който в същия срок може да изложи допълнителни съображения.

Председател:

Неделчо Беров

Членове:

Георги Марков

Васил Губев

Тодор Тодоров

Людмил Нейков

Стефанка Стоянова

Румен Янков

Маргарита Златарева

Живан Белчев

Пенка Томчева